

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
YVES BOT
prednesené 27. septembra 2012¹

Spojené veci C-356/11 a C-357/11

**O. (C-356/11),
S.
proti
Maahanmuuttovirasto
a
Maahanmuuttovirasto (C-357/11)
proti
L.**

[návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané Korkein hallinto-oikeus (Fínsko)]

„Občianstvo Únie — Právo na zlúčenie rodiny — Uplatniteľnosť zásad stanovených v rozsudku Ruiz Zambrano — Garant, rodič dieťaťa, ktoré je občanom Únie, pochádzajúceho z prvého zväzku — Právo na pobyt nového manžela garanta, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny — Odmietnutie založené na neexistencii dostatočných prostriedkov — Právo na rešpektovanie rodinného života — Povinnosť zohľadniť záujem maloletého dieťaťa“

1. Môže sa právo štátneho príslušníka tretieho štátu na pobyt na území členského štátu odvodiť od dieťaťa, ktoré je občanom Únie a ktorého je nie rodičom, ale nevlastným rodičom?
2. Toto je v podstate otázka, ktorú položil Korkein hallinto-oikeus (Fínsko) v rámci dvoch návrhov na začatie prejudiciálneho konania.
3. Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi Maahanmuuttovirasto (Národný imigračný úrad) na jednej strane a pani S., ghanskou štátnou príslušníčkou (C-356/11), a pani L., alžírskou štátnou príslušníčkou (C-357/11),² na druhej strane, pričom obe žiadajú o povolenie na pobyt pre svojich manželov, pánov O. a M., štátnych príslušníkov tretích krajín,³ na základe práva na zlúčenie rodiny zakotveného v smernici 2003/86/ES⁴. Maahanmuuttovirasto zamietol uvedené žiadosti, keďže sa domnieval, že žiadatelia nemajú dostatočné prostriedky na živobytie na účely pobytu na fínskom území.
4. Vnútroštátny súd sa pýta na súlad takýchto rozhodnutí so zásadami, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudku Ruiz Zambrano⁵, a s výkladom ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa občianstva Únie, ktorý prijal Súdny dvor. Pani S. aj pani L. bolo zverené do výlučnej osobnej starostlivosti dieťa pochádzajúce z prvého manželstva, ktoré je občanom Únie. V dôsledku toho sa vnútroštátny súd pýta,

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ďalej spoločne len „garantka“ alebo „garantky“.

3 — Ďalej spoločne len „žiadateľ“ alebo „žiadatelia“.

4 — Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).

5 — Rozsudok z 8. marca 2011 (C-34/09, Zb. s. I-1177).

či vzhľadom na okolnosti spojené s rodinnou situáciou dotknutých osôb Maahanmuuttovirasto nebol povinný vydať žiadateľom povolenia na pobyt s cieľom predísť tomu, aby deti vo výlučnej osobnej starostlivosti garantiek neboli povinné opustiť územie Európskej únie a neboli tak zbavené užívania práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občana Únie.

5. Otázky položené vnútroštátnym súdom v dôsledku toho vyzývajú Súdny dvor, aby spresnil rozsah a hranice zásad stanovených v už citovanom rozsudku Ruiz Zambrano v konkrétnom kontexte znovu vytvorenej rodiny, v ktorej žiadateľ nemá žiadnu rodičovskú ani finančnú zodpovednosť za dieťa, občana Únie.

I – Právny rámec

A – Právna úprava Únie

1. Charta základných práv Európskej únie

6. Článok 7 Charty základných práv Európskej únie⁶ stanovuje, že každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života.

7. Okrem toho podľa článku 24 ods. 2 Charty pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. V súlade s článkom 24 ods. 3 Charty má dieťa právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

2. Smernica 2003/86

8. Smernica Rady 2003/86/ES určuje podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny, ktoré majú štátni príslušníci tretích krajín oprávnené sa zdržiavajúci na území členských štátov. Podľa svojho odôvodnenia 2 táto smernica rešpektuje základné práva a najmä právo na rešpektovanie rodinného života zakotvené v článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd⁷ a v Charte.

9. Článok 4 uvedenej smernice definuje okruh osôb, ktoré sú rodinnými príslušníkmi garanta, a preto môžu mať právo na pobyt. Medzi nich patrí podľa článku 4 ods. 1 písm. a) smernice 2003/86 aj manželský partner garanta.

10. Pokiaľ ide o spôsob posudzovania žiadosti o zlúčenie rodiny, normotvorca Únie uložil členským štátom v článku 5 ods. 5 tejto smernice povinnosť náležite zohľadniť najlepšie záujmy maloletých detí. Členské štáty musia v zmysle článku 17 uvedenej smernice takisto zohľadniť charakter a pevnosť rodinných vzťahov osoby, ako aj dĺžku jej pobytu v členskom štáte a existenciu rodinných, kultúrnych a sociálnych väzieb s krajinou jej pôvodu, keď zamietnu žiadosť, odoberú či odmietnu obnoviť povolenie na pobyt alebo rozhodnú nariadiť odsun garanta alebo jeho rodinných príslušníkov.

11. Členské štáty však majú určitú voľnú úvahu pri uplatňovaní podmienok vyžadovaných na výkon práva na zlúčenie. Podľa článku 7 ods. 1 písm. c) smernice 2003/86 tak môžu vyžadovať, aby garant mal trvalý a pravidelný príjem dostatočný na to, aby uživil seba a svojich rodinných príslušníkov bez toho, aby sa uchýlil k systému sociálnej pomoci príslušného členského štátu.

6 — Ďalej len „Charta“.

7 — Dohovor podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“).

B – *Fínska právna úprava*

12. Na účely § 37 ods. 1 zákona o cudzincoch (Ulkomaalaislaki) sa manžel osoby, ktorá má pobyt vo Fínsku, považuje za rodinného príslušníka.

13. Podľa § 39 ods. 1 tohto zákona sa povolenie na pobyt vydáva pod podmienkou, že cudzinec má dostatočné prostriedky na živobytie. Príslušné orgány však môžu urobiť výnimku, pokiaľ ide o túto podmienku, ak je takáto výnimka odôvodnená mimoriadne závažnými okolnosťami alebo ak si to vyžadujú najlepšie záujmy dieťaťa.

14. Nakoniec podľa § 66a uvedeného zákona, a ak sa vyžaduje povolenie na pobyt na základe existencie rodinného vzťahu, príslušné orgány musia v rámci svojho skúmania zohľadniť povahu a stabilitu rodinných väzieb cudzieho štátneho príslušníka, dĺžku jeho pobytu v dotknutom členskom štáte, ako aj jeho rodinné, kultúrne a sociálne väzby s krajinou pôvodu.

II – Skutkové okolnosti vo veci samej

A – *Vec C-356/11*

15. Pani S. je ghanskou štátnou príslušníčkou, ktorá má povolenie na trvalý pobyt vo Fínsku. Vydala sa 4. júla 2001 za fínskeho štátneho príslušníka, s ktorým mala dieťa narodené 11. júla 2003. Toto dieťa, keďže má fínsku štátnu príslušnosť, je občanom Únie. Nikdy však nevyužilo svoje právo na voľný pohyb. Pani S. bolo toto dieťa zverené do výlučnej osobnej starostlivosti od 2. júna 2005 a potom sa 19. októbra 2005 rozviedla. Otec dieťaťa býva vo Fínsku. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pani S. počas svojho pobytu vo Fínsku študovala, bola na materskej dovolenke, absolvovala odborné vzdelávanie a potom vykonávala zárobkovú činnosť.

16. Dňa 26. júna 2008 sa pani S. vydala za pána O., ktorý je štátnym príslušníkom Pobrežia Slonoviny. Na základe toho podal pán O. na Maahanmuuttovirasto žiadosť o povolenie na pobyt. Zo zväzku pána O. a pani S. sa narodilo vo Fínsku 21. novembra 2009 dieťa, ktoré je ghanským štátnym príslušníkom a je v spoločnej osobnej starostlivosti rodičov. Pán O. býva spolu s pani S. a jej dvomi deťmi. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pán O. podpísal 1. januára 2010 na obdobie jedného roka pracovnú zmluvu, podľa ktorej má pracovať osem hodín denne za odmenu 7,50 eura za hodinu. Nepredložil však dokumenty potvrdzujúce, že na základe tejto zmluvy naozaj pracoval.

17. Rozhodnutím prijatým 21. januára 2009 Maahanmuuttovirasto na základe § 39 ods. 1 prvej vety zákona o cudzincoch zamietol žiadosť o povolenie na pobyt podanú pánom O., keďže sa domnieval, že tento pán nemá dostatočné prostriedky na živobytie. Okrem toho nepovažoval za potrebné urobiť výnimku z tejto podmienky, ako to umožňuje uvedený zákon v prípade existencie mimoriadne závažných okolností alebo ak si to vyžadujú najlepšie záujmy dieťaťa.

18. Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd v Helsinkách) (Fínsko) následne zamietol žalobu o neplatnosť podanú proti uvedenému rozhodnutiu. Pán O. a pani S. preto podali odvolanie proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

B – *Vec C-357/11*

19. Vec C-357/11 je vo veľkej miere podobná veci C-356/11, pretože vzťah spájajúci dieťa, ktoré je občanom Únie, a žiadateľa existuje takisto v rámci znovu vytvorenej rodiny. Na druhej strane skutkové okolnosti vo veci samej sa líšia, najmä pokiaľ ide o súčasné miesto pobytu žiadateľa.

20. V tejto veci je pani L. alžírskou štátnou príslušníčkou, ktorá má povolenie na trvalý pobyt v dôsledku zväzku s fínskym štátnym príslušníkom. Z tohto zväzku sa narodilo v roku 2004 dieťa, ktoré je fínskym štátnym príslušníkom a nikdy nevyužilo svoje právo na voľný pohyb. Po rozvede vyhlásenom 10. decembra 2004 bolo dieťa zverené do výlučnej osobnej starostlivosti pani L. Otec dieťaťa býva vo Fínsku.

21. Dňa 19. októbra 2006 sa pani L. vydala za pána M., alžírskoho štátneho príslušníka. Ten prišiel legálne v marci 2006 do Fínska, kde požiadal o politický azyl a kde podľa jeho vyjadrenia žil s pani L. od apríla 2006. V októbri 2006 bol pán L. vrátený do štátu jeho pôvodu. Dňa 29. novembra 2006 pani L. požiadala na Maahanmuuttovirasto o povolenie na pobyt pre pána M. na základe ich zväzku a 14. januára 2007 porodila dieťa, ktoré je alžírskym štátnym príslušníkom a bolo zverené do spoločnej osobnej starostlivosti rodičov. Nepreukázalo sa, či sa pán M. stretol so svojím dieťaťom.

22. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pani L. počas svojho pobytu vo Fínsku nikdy nevykonávala zárobkovú činnosť a mala len príjmy z dávky predstavujúcej životné minimum a z iných dávok.

23. Z tých istých dôvodov, ako sú tie, ktoré boli uvedené v rámci skúmania žiadosti o povolenie na pobyt pre pána O. vo veci C-356/11, Maahanmuuttovirasto zamietol žiadosť o povolenie na pobyt pre pána M. Toto rozhodnutie však Helsingin hallinto-oikeus zrušil, čo viedlo Maahanmuuttovirasto k podaniu odvolania proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

24. V týchto návrhoch na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd pýta na uplatniteľnosť zásad stanovených Súdnym dvorom v už citovanom rozsudku Ruiz Zambrano. Pýta sa, či vzhľadom na to, že Maahanmuuttovirasto odmietol žiadateľom vydať povolenie na pobyt, ich manželky a deti zverené do ich spoločnej osobnej starostlivosti nebudú v skutočnosti musieť opustiť územie Únie, aby mohli žiť spolu.

III – Prejudiciálne otázky

25. V tomto kontexte a s cieľom odstrániť pochybnosti Korkein hallinto-oikeus rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky, pričom prvá z nich je v oboch veciach formulovaná obdobným spôsobom.

— Vo veci C-356/11:

- „1. Je v rozpore s článkom 20 ZFEÚ odmietnutie vydať povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny z dôvodu nedostatku prostriedkov na živobytie v rodinnej situácii, keď má jeho manželka zverené do osobnej starostlivosti dieťa, ktoré je občanom Únie, a štátny príslušník tretej krajiny nie je rodičom tohto dieťaťa ani osobou, ktorej bolo toto dieťa zverené do osobnej starostlivosti?
2. Posudzuje sa v prípade zápornej odpovede na prvú otázku dosah článku 20 ZFEÚ rozdielne, keď štátny príslušník tretej krajiny bez povolenia na pobyt, jeho manželka a dieťa, ktoré jej bolo zverené do osobnej starostlivosti a ktoré je občanom Únie, žijú v spoločnej domácnosti?“

— Vo veci C-357/11:

- „1. Je v rozpore s článkom 20 ZFEÚ odmietnutie vydať povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny z dôvodu nedostatku prostriedkov na živobytie v rodinnej situácii, keď má jeho manželka zverené do osobnej starostlivosti dieťa, ktoré je občanom Únie, a štátny príslušník tretej krajiny nie je rodičom tohto dieťaťa, dieťa mu nebolo zverené do osobnej starostlivosti a on ani nežije so svojou manželkou alebo s týmto dieťaťom?
2. Posudzuje sa v prípade zápornej odpovede na prvú otázku dosah článku 20 ZFEÚ rozdielne, keď štátny príslušník tretej krajiny bez povolenia na pobyt, ktorý nemá bydlisko vo Fínsku, má so svojou manželkou dieťa, ktoré je občanom tretej krajiny, býva vo Fínsku a je zverené do spoločnej osobnej starostlivosti oboch svojich rodičov?“

26. Pripomienky predložili účastníci konania pred vnútroštátnym súdom, dánska, nemecká, talianska, holandská a poľská vláda, ako aj Európska komisia.

IV – Posúdenie

27. Vo svojej prvej otázke sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú ustanovenia Zmluvy týkajúce sa občianstva Únie vykladať v tom zmysle, že poskytujú štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právo na pobyt v členskom štáte, v ktorom legálne žije jeho manžel alebo manželka, takisto štátny príslušník alebo štátna príslušníčka tretej krajiny, a dieťa tejto poslednej uvedenej osoby, ktoré je občanom Únie, pochádzajúce z prvého manželstva, a to napriek nedostatku prostriedkov žiadateľa na živobytie.

28. Touto otázkou je Súdny dvor vyzvaný spresniť dosah a hranice zásad, ktoré stanovil v už citovanom rozsudku Ruiz Zambrano, v konkrétnom kontexte znovu vytvorenej rodiny, v ktorej jeden z rodičov vykonáva právo na výlučnú osobnú starostlivosť o dieťa, ktoré je občanom Únie, pochádzajúce z prvého manželstva.

29. Otázkou je, či vzhľadom na túto judikatúru je členský štát povinný vydať žiadateľovi povolenie na pobyt, hoci nie je rodičom dieťaťa, ktoré je občanom Únie, a nemá zaň žiadnu rodičovskú zodpovednosť, keďže existuje hrozba, že nová rodina bude musieť opustiť územie Únie a v dôsledku toho by bolo toto dieťa zbavené podľa formulácie použitej Súdnym dvorom „účinného požívania podstaty práv, ktoré mu vyplývajú z jeho statusu občana Únie“.

30. V prípade, že by sa Súdny dvor domnieval, že členský štát nie je povinný vydať takéto povolenie, vnútroštátny súd sa pýta svojimi druhými otázkami, či je potrebné vykladať tieto ustanovenia Zmluvy odlišne vzhľadom na okolnosti spojené s rodinnou situáciou každého zo žiadateľov. Vo veci C-356/11 žiadateľ, jeho manželka a dieťa, ktoré je občanom Únie, žijú v jednej domácnosti vo Fínsku. Na druhej strane žiadateľ vo veci C-357/11 sa vrátil do svojho štátu pôvodu, ale má s manželkou dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tretej krajiny, býva vo Fínsku a je v spoločnej osobnej starostlivosti oboch rodičov.⁸

31. Preskúvam tieto otázky nielen vzhľadom na ustanovenia Zmluvy týkajúce sa občianstva Únie a konkrétne jej článok 20, ale takisto vzhľadom na smernicu 2003/86.

⁸ — Takisto je to vo veci C-356/11.

32. Nebudem však skúmať tieto otázky vo vzťahu k ustanoveniam týkajúcim sa práva občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, upraveným v smernici 2004/38/ES⁹, keďže táto smernica nie je podľa mňa v danom kontexte uplatniteľná.

33. Podľa ustálenej judikatúry zo smernice 2004/38 nevyplýva právo na vstup do členského štátu a pobyt v ňom pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ale len tým, ktorí sú v zmysle článku 2 bodu 2 tejto smernice rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorý vykonal svoje právo voľného pohybu a usadil sa v inom členskom štáte ako v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom.¹⁰ Ako to ešte nedávno pripomenul Súdny dvor v rozsudku Dereci a i.¹¹, občan Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb a vždy býval v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, nepatrí medzi „oprávnené osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, takže sa na neho táto smernica nevzťahuje. Za týchto okolností pod tento pojem nepatrí ani jeho rodinný príslušník, pretože práva poskytnuté touto smernicou nie sú vlastnými právami, ale odvodenými právami, získanými postavením rodinného príslušníka oprávnenej osoby.¹²

34. V predmetnom prípade dotknutí občania Únie, teda deti pani S. a pani L., nikdy nevyužili svoje právo na voľný pohyb a vždy bývali vo Fínsku, v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi. V dôsledku toho zastávam názor, ako zdôraznila okrem toho aj Komisia vo svojich pripomienkach, že nepatria pod pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, takže táto smernica sa nevzťahuje ani na nich samotných, ani na členov ich rodiny.

A – O uplatniteľnosti ustanovení Zmluvy týkajúcich sa občianstva Únie

35. Najprv treba poznamenať, že ako štátni príslušníci členského štátu majú deti pani S. a pani L. postavenie občana Únie podľa článku 20 ods. 1 ZFEÚ, a môžu sa teda aj v členskom štáte, ktorého sú štátni príslušníci, domáhať práv, ktoré patria k tomuto postaveniu.

36. Práve na základe tohto ustanovenia sa Súdny dvor v zásade postavil vo veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Ruiz Zambrano, proti vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom bolo, že zbavil občanov Únie účinného požívania podstaty práv vyplývajúcich z ich postavenia ako občana Únie.¹³

37. V tejto veci bol Súdny dvor vyzvaný, aby spresnil, či odmietnutie povolenia na pobyt a pracovného povolenia zo strany členského štátu voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny malo taký dôsledok, keď sa tento štátny príslušník venoval starostlivosti o svoje maloleté deti, ktoré ako štátni príslušníci uvedeného členského štátu mali občianstvo Únie. Súdny dvor rozhodol, že takéto odmietnutie by spôsobilo, že tieto deti by boli nútené opustiť územie Únie, aby sprevádzali svojich rodičov, čo by ich zbavilo možnosti vykonávať podstatu svojich práv vyplývajúcich z ich postavenia ako občana Únie.¹⁴

38. Nemyslím si, že by sa tieto zásady mohli prebrať na také situácie, o aké ide vo veci samej.

39. Po prvé vo veci samej existujú podstatné rozdiely oproti veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Ruiz Zambrano.

9 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158 s. 77; Mím. vyd. 05/005, s. 46).

10 — Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, Zb. s. I-6241, bod 73).

11 — Rozsudok z 15. novembra 2011 (C-256/11, Zb. s. I-11315).

12 — Body 53 až 56 a citovaná judikatúra.

13 — Bod 42.

14 — Body 43 a 44.

40. Zo spisu vyplýva, že žiadatelia nie sú rodičmi maloletých detí, ktoré sú občanmi Únie. Nemajú za ne žiadnu rodičovskú zodpovednosť a nezabezpečujú ich živobytie. Tieto deti sú v skutočnosti vo výlučnej starostlivosti ich matiek, pričom tieto matky sa v dôsledku toho samy o ne starajú a venujú sa ich výchove. Rozhodnutie Maahanmuuttovirasto, ktorým sa zamietajú žiadosti žiadateľov o povolenie na pobyt, teda nezabavuje občanov Únie ani ich otca, ani prostriedkov na živobytie, pretože ich živobytie zabezpečujú ich matky, ktorým samotným boli tieto deti zverené do osobnej starostlivosti a ktoré majú, pripomínam, povolenie na trvalý pobyt vo Fínsku.

41. Iste, nemožno vylúčiť, že pani S. a pani L. sa rozhodnú nasledovať svojich manželov do ich príslušného štátu pôvodu s cieľom zachovať jednotu ich rodinného života. Skutočnosť, že ich deti majú občianstvo Únie, nemôže znamenať, že sa im „určí miesto pobytu“ v priestore Únie, hoci im samotné súdne orgány Únie priznali plnú rodičovskú zodpovednosť.

42. V každom prípade, keby sa rozhodli odísť – čo sa mi zdá málo pravdepodobné najmä v rámci veci C-357/11 z dôvodov, ktoré uvediem nižšie –, maloleté deti, ktoré sú občanmi Únie, nemajú v skutočnosti iné východisko, ako opustiť územie Únie, a v dôsledku toho by stratili možnosť požívania práv, ktoré im vyplývajú z postavenia občana Únie. Preto sa domnievam, že o opustení územia Únie slobodne rozhodne matka z dôvodu týkajúceho sa zachovania rodinného života, a teda takéto opustenie nie je uložené na základe vnútroštátnej právnej úpravy.

43. Ak sa odkáže na zásady, ktoré stanovil Súdny dvor v už citovanom rozsudku Dereci a i., nemyslím si, že takýto dôvod by mohol postačovať na to, aby išlo o porušenie článku 20 ZFEÚ. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, Súdny dvor totiž prijal obzvlášť reštriktívny výklad kritérií stanovených v už citovanom rozsudku Ruiz Zambrano. V bode 68 svojho posúdenia osobitne uviedol, pokiaľ ide o občana Únie, že samotná skutočnosť, že sa mu zdá vhodné, aby rodinný príslušník, štátny príslušník tretej krajiny, dostal povolenie na pobyt z dôvodov hospodárskej povahy alebo z dôvodov spojených so zachovaním jednoty rodiny, nepostačuje sama osebe na odvodenie záveru, že občan Únie by musel opustiť územie Únie, keby takéto povolenie nebolo udelené.

44. Dôvody založené na odchode občana Únie z jej územia sú teda osobitne obmedzené v judikatúre Súdného dvora. Týkajú sa situácií, v ktorých občan Únie nemá inú možnosť, než nasledovať dotknutú osobu, ktorej bolo zamietnuté právo na pobyt, pretože je v jej osobnej starostlivosti, a keďže táto osoba zabezpečuje jeho živobytie a uspokojuje jeho potreby, je od nej úplne závislý.

45. Tieto situácie sa môžu týkať rodičov, štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú v osobnej starostlivosti maloleté deti, občanov Únie, ako to bolo vo veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Ruiz Zambrano. Môžu sa takisto týkať dospelých detí, ktoré majú v osobnej starostlivosti rodiča z dôvodu jeho choroby alebo invalidity. Nemôžu sa však týkať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nemá za občana Únie žiadnu zodpovednosť, či už rodičovskú alebo finančnú. Keby to tak totiž bolo, vzniklo by riziko, že sa bude právo na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín zakladať iba na článku 20 ZFEÚ, a teda nevzťahovali by sa na nich ustanovenia sekundárneho práva výslovne prijaté normotvorcom Únie najmä v rámci smernice 2003/86.

46. Nemyslím si, že by bolo treba meniť toto posúdenie vzhľadom na konkrétne okolnosti, ktoré uvádza vnútroštátny súd v rámci svojich druhých prejudiciálnych otázok.

47. Pokiaľ ide o vec C-356/11, rodinná situácia žiadateľa je taká, že žije vo Fínsku a býva spolu s manželkou a s dieťaťom manželky.

48. Táto okolnosť zjavne nemôže predstavovať väzbu medzi žiadateľom a občanom Únie a nemení záver, podľa ktorého napriek spolužitiu páru iba matka dieťaťa, ktoré je občanom Únie, zabezpečuje jeho živobytie, keďže ho má vo výlučnej osobnej starostlivosti a vykonáva zárobkovú činnosť. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že žiadateľ nepreukázal, že je naozaj zamestnaný.

49. Pokiaľ ide o vec C-357/11, rodinná situácia žiadateľa je taká, že bol vrátený do svojho štátu pôvodu a má s manželkou dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tretej krajiny, býva vo Fínsku a je v spoločnej starostlivosti oboch rodičov.

50. Podľa mňa táto okolnosť nemôže mať dosah na výklad, ktorý som navrhol, pokiaľ ide o článok 20 ZFEÚ, keďže prítomnosť iného dieťaťa, štátneho príslušníka tretej krajiny, nemá vplyv na samotné postavenie dieťaťa, ktoré je občanom Únie.

51. Iste, prítomnosť tohto druhého dieťaťa môže byť určujúcim prvkom rozhodnutia matky nasledovať svojho manžela do jeho štátu pôvodu, v dôsledku čoho môže byť dieťa, ktoré je občanom Únie, nútené opustiť územie Únie. Ako som však uviedol, takýto dôsledok vyplýva nie z obmedzenia vzniknutého uplatňovaním vnútroštátnej právnej úpravy, ale skôr zo slobodného rozhodnutia matky.

52. Skutkové okolnosti vo veci C-357/11 to preukazujú obzvlášť dobre. Z prvkov v spise totiž vyplýva, že žiadateľ sa nikdy nestretol so svojím dieťaťom. Inými slovami, od návratu žiadateľa do štátu pôvodu pani L., matka dieťaťa, ktoré je občanom Únie, nikdy nevycestovala do Alžírsku, aby sa opäť stretla so svojím manželom a ukázala mu jeho dieťa. Takisto, a hoci sa nezdá, že by bol pri vyhostení žiadateľa do štátu pôvodu vydaný zákaz vstupu na územie, žiadateľ nepovažoval za potrebné navštíviť členov rodiny, ktorí zostali vo Fínsku. Ak sa zohľadní skutočnosť, že pani L. býva legálne vo Fínsku už deväť rokov, čo je obdobie, počas ktorého porodila prvé dieťa, ktoré je fínskym štátnym príslušníkom, že tam má povolenie na trvalý pobyt a príjmy a že žila so svojím partnerom iba počas relatívne krátkeho obdobia siedmich mesiacov, nie je zjavné, že by sa rozhodla pridať sa k svojmu manželovi v jeho štáte pôvodu, čo by nútilo dieťa, ktoré je občanom Únie, opustiť územie Únie. Skutočnosť, že toto dieťa môže byť zbavené podstaty práv, ktoré mu vyplývajú z jeho postavenia ako občana Únie, závisí teda predovšetkým od náhod alebo od túžob partnerského života jeho matky, a nie od obmedzenia vzniknutého uplatňovaním vnútroštátnej právnej úpravy.

53. Vzhľadom na všetky tieto prvky sa v dôsledku toho domnievam, že článok 20 ZFEÚ sa musí vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát odmietol štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pobyt na svojom území z dôvodu, že tento štátny príslušník tretej krajiny nemá dostatočné prostriedky na živobytie, ak uvedený štátny príslušník býva so svojou manželkou, štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá legálne žije v uvedenom členskom štáte, a s dieťaťom, ktoré je občanom Únie, pochádzajúcim z prvého manželstva manželky.

54. Takisto zastávam názor, že netreba vykladať toto ustanovenie odlišne, ak za okolností, o aké ide vo veci samej, má štátny príslušník tretej krajiny spoločné bydlisko s manželkou a jej dieťaťom na území dotknutého členského štátu. Nie je potrebné vykladať článok 20 ZFEÚ odlišne, ani ak sa tento štátny príslušník vrátil do svojho štátu pôvodu, ale má s manželkou dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktoré býva v dotknutom členskom štáte a je v spoločnej starostlivosti oboch rodičov.

55. Na druhej strane to však nemá dosah na otázku, či povolenie na pobyt nemá byť vydané žiadateľom na základe práva týkajúceho sa ochrany rodinného života a najmä práva na zlúčenie rodiny zakotveného v rámci smernice 2003/86. Povolenia na pobyt požadované vo veci samej totiž majú umožniť zlúčenie štátnych príslušníkov tretích krajín s ich manželkami, ktoré majú právo na trvalý pobyt v členskom štáte, a s ich spoločným dieťaťom.¹⁵

15 — Z ustálenej judikatúry vyplýva, že Súdny dvor s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu, ktorý sa naň obrátil s prejudiciálnou otázkou, užitočnú odpoveď, môže zohľadniť normy práva Únie, na ktoré vnútroštátny súd neodkázal v znení svojej otázky (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 19. apríla 2012, *Bonnier Audio AB*, C-461/10, bod 47 a citovanú judikatúru).

B – O práve na zlúčenie rodiny

56. Podmienky, za akých štátny príslušník tretej krajiny žijúci legálne na území členského štátu môže vykonávať svoje právo na zlúčenie rodiny, sú stanovené v smernici 2003/86. Táto smernica sa uplatní, keď má tento štátny príslušník povolenie na pobyt na obdobie jedného roka alebo dlhšie, ak má dostatočné vyhliadky na získanie práva na trvalý pobyt a napokon ak sú jeho rodinní príslušníci štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

57. Všetky tieto podmienky sú splnené v rámci veci samej, pretože garantky, ktoré majú ghanskú a alžírsku štátnu príslušnosť, majú povolenie na trvalý pobyt vo Fínsku a žiadajú o vydanie povolenia na pobyt pre svojich manželov, štátnych príslušníkov tretích krajín, s cieľom zachovať jednotu rodiny.

58. V dôsledku toho sa smernica 2003/86 riadne uplatní v prípade dotknutých osôb.

59. Povolenie zlúčiť rodinu je podľa Súdneho dvora všeobecným pravidlom.¹⁶ Členské štáty však môžu toto pravidlo podriaďovať dodržiavaniu určitého počtu podmienok uvedených v článkoch 6 až 8 tejto smernice. Konkrétne môžu členské štáty vyžadovať v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. c) uvedenej smernice, aby garant preukázal, že má trvalý a pravidelný príjem dostatočný na to, aby uživil seba a svojich rodinných príslušníkov bez toho, aby sa uchýlil k systému sociálnej pomoci príslušného členského štátu.

60. Práve na základe tohto ustanovenia a konkrétne na základe § 39 ods. 1 zákona o cudzincoch Maahanmuuttovirasto zamietol žiadosti pani S. a pani L. o uznanie práva na zlúčenie rodiny. Okrem toho sa tento orgán domnieval, že nie je potrebné urobiť výnimku zo zásady zakotvenej uvedeným ustanovením, keďže sa domnieval, že okolnosti neboli mimoriadne závažné a nevyžadovali si to najlepšie záujmy detí.

61. Vzhľadom na zásady stanovené v rámci smernice 2003/86 a judikatúru Súdneho dvora sa mi zdá dôležité, aby sa vnútroštátny súd ubezpečil, že rozhodnutia Maahanmuuttovirasto boli prijaté riadne a rešpektovali rodinný život pani S. a pani L. a najmä sa pri ich prijímaní zohľadnili najlepšie záujmy dotknutých detí.

62. Iste, Súdny dvor uznáva, že členské štáty majú určitú voľnú úvahu pri skúmaní žiadostí o zlúčenie rodiny¹⁷ a konkrétne, keď vykonávajú kritériá definované v rámci smernice 2003/86.

63. Pokiaľ však ide o kritérium definované v článku 7 ods. 1 písm. c) tejto smernice, Súdny dvor v už citovanom rozsudku Chakroun rozhodol, že toto ustanovenie sa má vykladať reštriktívne takým spôsobom, aby nebol porušený cieľ uvedenej smernice, ktorým je uprednostniť zlúčenie rodiny, ani jej potrebný účinok.¹⁸ Okrem toho Súdny dvor dospel k záveru, že členské štáty musia vykonávať svoju voľnú úvahu vzhľadom na právo na rešpektovanie rodinného života, ktoré je zakotvené v článku 8 EDĽP a ktoré sa v rovnakom znení zaručuje podľa článku 7 Charty.¹⁹ Súdny dvor odkázal v tejto súvislosti na odôvodnenie 2 smernice 2003/86, ktorým normotvorca Únie vyžaduje, aby opatrenia týkajúce sa zlúčenia rodiny boli prijaté v súlade s povinnosťou chrániť rodinu a rešpektovať rodinný život, ktorá je zakotvená v uvedených ustanoveniach.

64. Čo to v praxi znamená pre skúmanie, ktoré vykonáva vnútroštátny súd?

65. Na účely odpovede na túto otázku je užitočné pripomenúť analytickú štruktúru prijatú Európskym súdom pre ľudské práva, na ktorej sa vo veľkej miere zakladá judikatúra Súdneho dvora.

16 — Rozsudok zo 4. marca 2010, Chakroun (C-578/08, Zb. s. I-1839, bod 43).

17 — Rozsudok z 27. júna 2006, Parlament/Rada (C-540/03, Zb. s. I-5769, bod 59).

18 — Rozsudok Chakroun, už citovaný (bod 43).

19 — Rozsudok Parlament/Rada, už citovaný (bod 52 a nasl.).

66. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že právo na rešpektovanie rodinného života nezaručuje všeobecne právo vybrať si najvhodnejšie miesto na rozvoj rodinného života.²⁰

67. Okrem toho rozhodol, že EDLP nezaručuje žiadne právo cudzinca vstúpiť na územie určitého štátu alebo bývať na ňom; štáty majú právo kontrolovať vstup osôb, ktoré nie sú ich štátnymi príslušníkmi, na ich územie, samozrejme, pod podmienkou dodržiavania nimi prijatých medzinárodných záväzkov. Navyše v oblasti prisťahovalectva Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že štáty nie sú povinné rešpektovať výber vykonaný zosobášenými cudzími štátnymi príslušníkmi, pokiaľ ide o ich spoločné bydlisko, a umožniť zlúčenie rodiny na svojom území.²¹

68. Uznáva však, že rozhodnutie štátu prijaté v oblasti prisťahovalectva a zlúčenia rodiny môže mať dosah na právo na rešpektovanie rodinného života, najmä ak toto rozhodnutie vedie k vyhodeniu osoby zo štátu, kde žijú jeho rodinní príslušníci.²²

69. V dôsledku toho Európsky súd pre ľudské práva vyžaduje, aby predmetné rozhodnutie bolo prijaté v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 8 ods. 2 EDLP. V rámci analýzy jednotlivých prípadov teda skúma, či toto rozhodnutie bolo naozaj „predpokladané zákonom“, inšpirované legitímnym cieľom, akým je zachovanie verejného poriadku, a „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“, a vykonáva test proporcionality.

70. Rozhodujúcim bodom jeho analýzy je, či v každom jednotlivom prípade bola dosiahnutá spravodlivá rovnováha medzi všeobecným záujmom, záujmami páru a prípadne záujmami dieťaťa.

71. V rámci svojho posúdenia Európsky súd pre ľudské práva skúma mnohé faktory spojené s individuálnou a rodinnou situáciou každej z dotknutých osôb.

72. Pokiaľ ide o žiadateľa, berie do úvahy jeho štátnu príslušnosť, ako aj povahu jeho sociálnych, kultúrnych a rodinných väzieb, ktoré nadviazal s hostiteľským štátom a so štátom pôvodu. Takisto zohľadňuje prípadne dĺžku trvania jeho manželstva a narodenie legitímnych detí, ako aj akýkoľvek iný prvok typický pre skutočný rodinný život páru. Pokiaľ ide o manžela, Európsky súd pre ľudské práva venuje pozornosť povahe a závažnosti ťažkostí, s ktorými by mohol byť konfrontovaný v štáte pôvodu žiadateľa.²³

73. Pri vyvažovaní rôznych predmetných záujmov predstavuje podľa mňa rozhodujúci prvok najlepší záujem dieťaťa a môže v závislosti od toho, akej je tento prvok povahy a závažnosti, prevážiť nad záujmom rodičov.²⁴ Záujem dieťaťa si vyžaduje, aby väzby medzi ním a jeho rodinou boli zachované. V dôsledku toho Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že iba výnimočné okolnosti môžu v zásade viesť k prerušeniu rodinného vzťahu a že je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných väzieb a jednoty rodiny alebo „obnovenie“ rodiny.²⁵

20 — Pozri rozsudok ESLP z 28. novembra 1996, *Ahmut v. Holandsko*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1996-VI*, s. 2030, § 71.

21 — Pozri rozsudky ESLP z 19. februára 1996, *Gül v. Švajčiarsko*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1996-I*, s. 174, § 38; *Ahmut v. Holandsko*, už citovaný (§ 67), ako aj z 21. decembra 2001, *Šen v. Holandsko*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2001-I*, § 36. Pozri tiež, pokiaľ ide o najnovšiu judikatúru ESLP, rozsudok z 12. júna 2012, *Bajsultanov v. Rakúsko*, § 78 a citovanú judikatúru.

22 — Pozri najmä rozsudky ESLP z 2. augusta 2001, *Boultif v. Švajčiarsko*, § 39 a citovanú judikatúru, ako aj *Bajsultanov v. Rakúsko*, už citovaný (§ 78 a citovaná judikatúra).

23 — Pozri rozsudky ESLP *Boultif v. Švajčiarsko*, už citovaný (§ 48), a z 28. septembra 2011, *Nunez v. Nórsko*, § 70.

24 — Pokiaľ ide o najlepší záujem dieťaťa v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, pozri najmä rozsudok ESLP zo 6. júla 2010, *Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko*, § 49 až 64.

25 — Tamže (§ 136 a citovaná judikatúra).

74. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva zohľadňuje viaceré individuálne okolnosti spojené s dieťaťom s cieľom čo najlepšie určiť jeho záujem a zaistiť jeho blaho. Zohľadňuje najmä jeho vek a stupeň dospievania, ako aj mieru jeho závislosti od jeho rodičov a v tejto súvislosti zohľadňuje ich prítomnosť alebo absenciu. Takisto sa zaujíma o prostredie, v ktorom dieťa žije, a o situáciu v štáte pôvodu dotknutého rodiča, aby posúdil ťažkosti, v prípade ktorých je riziko, že s nimi bude konfrontovaný v takom štáte.²⁶

75. Európsky súd pre ľudské práva zohľadňuje všetky tieto prvky a porovnáva ich so všeobecným záujmom štátu pri posudzovaní, či tento štát vo svojom rozhodnutí dokázal dospieť k spravodlivej rovnováhe a dodržal požiadavky článku 8 EDLP.

76. Pri vykonávaní smernice 2003/86 sú členské štáty takisto povinné vykonať vyváženie rôznych existujúcich záujmov, zohľadňujúc najmä záujmy dieťaťa. Súdny dvor to výslovne uznal vo veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Parlament/Rada, odkazujúc vo veľkej miere na judikatúru, ktorú už vydal Európsky súd pre ľudské práva, pokiaľ ide o dodržiavanie článku 8 EDLP.²⁷

77. Pripomínam, že právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručuje článok 7 Charty za rovnakých podmienok ako článok 8 ods. 1 EDLP, čo znamená v zmysle článku 52 ods. 3 Charty, že význam a rozsah tohto práva sa musia určiť tak, že sa zohľadní judikatúra vydaná v tejto súvislosti Európskym súdom pre ľudské práva.²⁸

78. Takisto pripomínam, že podľa judikatúry Súdneho dvora sa právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručené v článku 7 Charty musí vnímať v korelácii s povinnosťou zohľadniť najlepšie záujmy dieťaťa uvedené v článku 24 ods. 2 Charty.²⁹ Inými slovami a v súlade s požiadavkami posledného uvedeného ustanovenia, členské štáty musia najlepšie záujmy dieťaťa považovať za prvoradú okolnosť, ktorú zohľadňujú, keď prostredníctvom verejného alebo súkromného orgánu prijímajú legislatívny akt týkajúci sa detí. Táto požiadavka je výslovne pripomenutá v článku 5 ods. 5 smernice 2003/86. Členské štáty sa musia okrem toho ubezpečiť, že dieťa môže pravidelne udržiavať osobné vzťahy a priamy kontakt s oboma rodičmi.³⁰

79. Vzhľadom na tieto okolnosti sa domnievam, že v dôsledku toho prináleží vnútroštátnemu súdu posúdiť, či pri vykonávaní kritérií definovaných smernicou 2003/86 a v rámci voľnej úvahy, ktorú má členský štát v danej oblasti, príslušný vnútroštátny orgán vykonal spravodlivé a vyvážené posúdenie príslušných záujmov každej zo strán, najmä s cieľom rešpektovať rodinný život dotknutých osôb a určiť najlepšie riešenie pre dieťa. V tomto rámci bude musieť vnútroštátny súd vykonať hĺbkové preskúmanie celej rodinnej situácie a zohľadniť konkrétne okolnosti predmetného prípadu, či už skutkovej, citovej, psychologickkej, alebo materiálnej povahy.

80. Chcel by som však uviesť ešte niekoľko pripomienok týkajúcich sa situácie dotknutých osôb v každom z predmetných prípadov.

81. V rámci veci C-356/11 vzniká otázka „pokračovania“ rodinného života vo Fínsku, pretože žiadateľ býva spolu s garantkou, ich spoločným dieťaťom a dieťaťom, ktoré je občanom Únie.

26 — Pozri rozsudky ESLP *Şen v. Holandsko*, už citovaný (§ 37), ako aj z 31. januára 2006, *Rodrigues da Silva a Hoogkamer v. Holandsko*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2006-I*, § 39, a Odporúčanie Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) vo vzťahu k vyhodnoteniu najlepšieho záujmu dieťaťa, čo je dokument UNHCR vydaný v máji 2008, ktorého francúzske znenie je k dispozícii na internetovej stránke <http://www.unhcr.fr/4b17de746.html>.

27 — Body 62 až 66 a citovaná judikatúra.

28 — Rozsudok z 22. decembra 2010, *DEB (C-279/09)*, Zb. s. I-13849, bod 35).

29 — Rozsudok Parlament/Rada, už citovaný (bod 58).

30 — Práva zakotvené v Charte sú priamo inšpirované právami zakotvenými v rámci Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého 20. novembra 1989, ktorý nadobudol platnosť 2. septembra 1990, *Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1577, s. 3. Pozri konkrétne článok 3 ods. 1, článok 9 ods. 1 a 3, ako aj článok 10 tohto dohovoru.

82. Iste, tento žiadateľ nepreukázal, že vykonával zárobkovú činnosť takej povahy, aby si zabezpečil dostatočné príjmy na splnenie podmienky stanovenej v článku 39 ods. 1 zákona o cudzincoch. Kladiem si však otázku, či odmietnutie jeho žiadosti a usadenie rodiny v Pobreží Slonoviny neprinesie príliš závažné dôsledky, pokiaľ ide o deti a garantku.

83. Po prvé je v záujme dieťaťa, ktoré je občanom Únie, aby v čo najväčšom možnom rozsahu pretrvával vzťah s jeho otcom, ktorý býva vo Fínsku a možno má právo na styk s dieťaťom – ibaže by sa, samozrejme, ukázalo, že tento otec vôbec nemá o dieťa záujem.³¹ Odmietnutie povolenia na pobyt žiadateľovi a premiestnenie rodiny do Pobrežia Slonoviny by fakticky spôsobilo prerušenie týchto väzieb, keďže pre dotknuté osoby by bolo ťažšie udržiavať pravidelné kontakty. Okrem toho toto dieťa vždy žilo vo Fínsku, v kultúrnom, sociálnom a lingvistickom prostredí tohto členského štátu, kde chodí aj do školy. Má preto len málo väzieb, resp. nemá žiadne väzby s Republikou Pobrežia Slonoviny. Aj keď je dieťa vo veku, keď je možnosť adaptácie ešte veľká, myslím si, že vnútroštátny súd bude musieť zohľadniť ťažkosti, ktoré mu môžu vzniknúť, keď sa vytrhne z jemu prirodzeného prostredia, aby žilo v štáte pôvodu žiadateľa.

84. Takisto je zjavné, že záujem spoločného dieťaťa vyžaduje najmä vzhľadom na jeho nízky vek, aby vyrastalo v rodinnom prostredí a aby sa zachovali väzby medzi ním a jeho otcom.

85. Po druhé z prvkov v spise vyplýva, že garantka študovala, absolvovala odborné vzdelávanie a vykonávala zárobkovú činnosť vo Fínsku, takže si vytvorila v tomto členskom štáte nielen osobné a sociálne väzby, ale aj ekonomické a profesijné väzby. Okrem toho sa jej podarilo získať tam povolenie na trvalý pobyt. V dôsledku toho vzniká otázka, či treba očakávať od pani S., že si bude vyberať medzi opustením postavenia, ktoré nadobudla vo Fínsku, čím by sa vzdala osobných a ekonomických vzťahov, ktoré predstavujú jej súkromný život, a vzdaním sa spoločnosti svojho manžela, s ktorým býva a ktorý predstavuje základný prvok jej rodinného života. V každom prípade odmietnutie povolenia na pobyt pre jej manžela spôsobí mnohé následky, a to po prvé, pokiaľ ide o zodpovednosť, ktorú má ako matka dieťaťa, ktoré je občanom Únie, keďže je zjavne v záujme tohto dieťaťa zostať usadené vo Fínsku, po druhé následky ako na manželku štátneho príslušníka Pobrežia Slonoviny a matku druhého dieťaťa, ktoré je štátnym príslušníkom Ghany, keďže všetci majú záujem žiť spolu, a po tretie na jej osobnú a profesijnú situáciu, keďže je istotne v jej záujme, vzhľadom na postavenie, ktoré nadobudla vo Fínsku, naďalej bývať v tomto členskom štáte.

86. V rámci veci C-357/11 vzniká však otázka týkajúca sa „opätovného zjednotenia“ rodiny, pretože žiadateľ už nebýva s garantkou. Táto vec musí byť odlišená od prvej veci, a to vzhľadom na dva prvky týkajúce sa skutkových okolností situácie žiadateľa.

87. Po prvé z dokumentov v spise vyplýva, že žiadateľ býval so svojou partnerkou iba počas relatívne krátkeho obdobia, t. j. sedem mesiacov, a nikdy sa nestretol so svojím dieťaťom, ktoré má dnes päť a pol roka. Iste, bol vyhostený z fínskeho územia pred narodením tohto dieťaťa. Z prvkov v spise však nevyplýva, ako som už uviedol, že by bol pri jeho vyhostení vydaný zákaz vstupu na fínske územie. V dôsledku toho si kladiem otázku, či žiadateľ nemohol navštíviť svojich rodinných príslušníkov a stretnúť sa so svojím dieťaťom. Takisto podľa prvkov v spise pani L., alžírka štátna príslušníčka, ktorá má nielen povolenie na trvalý pobyt vo Fínsku, ale aj finančné prostriedky, nikdy nevycestovala do svojho štátu pôvodu, aby sa znovu stretla so svojím manželom a ukázala mu ich spoločné dieťa. Tieto prvky nepreukazujú podľa mňa skutočnú vôľu žiť spolu a zo strany otca skutočné želanie stretnúť sa so svojím dieťaťom a starať sa oň.

31 — Pozri všeobecnú pripomienku č. 17 Výboru pre ľudské práva, týkajúcu sa článku 24 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, prijatého 16. decembra 1966 Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov, ktorý nadobudol platnosť 23. marca 1976.

88. Po druhé mám dojem, že rodinný život pani L. a pána M. vznikol v určitom okamihu a vyvíjal sa počas obdobia, keď bol pár informovaný o tom, že situácia vzhľadom na pravidlá o prisťahovalectve bola taká, že udržanie rodinného života vo Fínsku bolo od začiatku neisté.³² Žiadateľ totiž nikdy nezískal povolenie na prechodný pobyt vo Fínsku a nespĺňal podmienky týkajúce sa finančných zdrojov stanovené vnútroštátnou právnou úpravou. V dôsledku toho obaja mohli iste predpokladať, a to v primeranej miere, že existovalo riziko vyhostenia a že kontinuita ich rodinného života vo Fínsku bola krehká.

89. Na druhej strane nepoznám všetky okolnosti, aby som mohol spravodlivo porovnať všetky existujúce záujmy, pretože si to zjavne vyžaduje priamy kontakt s dotknutými osobami, ktorý majú len vnútroštátne orgány.

90. Vzhľadom na všetky tieto prvky prináleží v dôsledku toho vnútroštátnemu súdu posúdiť, či pri vykonávaní kritérií definovaných smernicou 2003/86 a v medziach voľnej úvahy, ktorú má členský štát v danej oblasti, príslušný vnútroštátny orgán spravodlivo a vyvážene posúdil protichodné záujmy, najmä so snahou rešpektovať rodinný život dotknutých osôb a nájsť čo najlepšie riešenie pre dieťa. V rámci toho bude musieť vnútroštátny súd vykonať hĺbkové preskúmanie rodinnej situácie a zohľadniť konkrétne okolnosti predmetného prípadu, či už sú skutkovej, citovej, psychologickkej, alebo materiálnej povahy.

V – Návrh

91. Na základe vyššie uvedených úvah navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal Korkein hallinto-oikeus takto:

1. Článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát odmietol štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pobyt na svojom území z dôvodu, že tento štátny príslušník tretej krajiny nemá dostatočné prostriedky na živobytie, ak uvedený štátny príslušník býva so svojou manželkou, štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá legálne žije v uvedenom členskom štáte, a s dieťaťom, ktoré je občanom Únie, pochádzajúcim z prvého manželstva manželky.

Nie je potrebné vykladať toto ustanovenie odlišne, ak štátny príslušník tretej krajiny má spoločné bydlisko s manželkou a jej dieťaťom na území dotknutého členského štátu.

Nie je potrebné vykladať uvedené ustanovenie odlišne, ani ak sa štátny príslušník tretej krajiny vrátil do svojho štátu pôvodu, ale má s manželkou dieťa, štátneho príslušníka tretej krajiny, ktoré býva v dotknutom členskom štáte a je v spoločnej starostlivosti oboch rodičov.

2. Naopak, vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či pri vykonávaní kritérií definovaných smernicou Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny a v medziach voľnej úvahy, ktorú má členský štát v danej oblasti, príslušný vnútroštátny orgán spravodlivo a vyvážene posúdil protichodné záujmy s cieľom rešpektovať rodinný život dotknutých osôb a nájsť čo najlepšie riešenie pre dieťa. V rámci toho bude musieť vnútroštátny súd vykonať hĺbkové preskúmanie rodinnej situácie a zohľadniť konkrétne okolnosti predmetného prípadu, či už sú skutkovej, citovej, psychologickkej, alebo materiálnej povahy.

32 — Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že keď ide o takýto prípad, len za obzvlášť výnimočných okolností predstavuje vyhostenie člena rodiny, ktorý nie je štátnym príslušníkom hostiteľského štátu, porušenie článku 8 EDLP [pozri rozsudok ESLP Rodrigues da Silva a Hoogkamer v. Holandsko, už citovaný (§ 39 a citovaná judikatúra)].